

گفت‌وگو با فاطمه قیداری
مدیرعامل یوتاژن
**آورده‌هایی
از سفر کرونا**

مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی
فرودگاه پیام مطرح کرد

ایجاد پرواز مستقیم از شترن برای واردات کالاهای آسیای

مرزهایی که
نباید محوشوند

محتوای تولید شده توسط
هوش مصنوعی مولد چه بلایی
بر سر محتوای آنلاین می‌آورد؟

۱۳

گزارش
REPORT

سیستم رتبه‌بندی
توصیفی
راه حل جدید
مایکروسافت

۱۲

گزارش
REPORT

بررسی وضعیت اکوسیستم نوآوری در گفت‌وگو با فعالان این حوزه در استان‌ها

در جست‌وجوی امید از دست‌رفته

حتی شوخی‌اش هم خنده‌دار نیست آقای ضرغامی

صحبت‌های ضرغامی درباره رونالدو، «بله» و «آیتا»

حتی شوخی‌اش هم خنده‌دار نیست آقای ضرغامی

استفاده کند؛ خیلی هم دلش بخواد این کار را بکند.

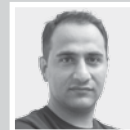
این صحبت‌های عجیب از زبان وزیر میراث فرهنگی و گردشگری کشور در حالی بیان می‌شود که این روزها فضای شبکه‌های اجتماعی مملو از محتواهایی است که در آنها پیشرفت کشورهای همسایه از جمله عربستان در حوزه فوتبال با ایرانی مقایسه می‌شود که تنها دلخوشی هواداران فوتبال در آن، حضور رونالدو به عنوان بازیکن حریف در ورزشگاه آزادی است؛ ورزشگاهی که شاید شانس دیدن ستاره بزرگ فوتبال جهان را به خاطر نداشتن شرایط استاندارد از فوتبال دوستان ایرانی بگیرد. در چنین شرایطی گفتن اینکه رونالدو باید دلش بخواد که از پلتفرم‌های ایرانی استفاده کند، حتی اگر به قصد شوخی هم بیان شده باشد، شوخی خنده‌داری نیست.

وزیر گردشگری که تا همین چند ماه پیش خودش به این موضوع اذعان داشته که ارائه اینترنت آزاد به گردشگران یکی از مهم‌ترین نیازهای آنهاست، اکنون با چنین لحنی درباره ارائه سیم‌کارت به رونالدو صحبت می‌کند؛ ابرستاره فوتبالی که اگر به ایران بیاید، احتمالاً مشهورترین فردی است که در سال‌های گذشته به کشور ما سفر کرده است. با چنین تغییر رویکردی چه انتظاری می‌توان از کسب‌وکارهای نوآورانه به ویژه در بخش گردشگری داشت که به وعده‌هایی که مسئولان می‌دهند، امید داشته باشند.

شاید دیگر باید به شنیدن جملاتی از زبان مسئولان که در آنها مرز میان جدی و شوخی مشخص نیست، عادت کنیم. شاید هم دولت‌مردان ما عادت کرده‌اند خبرنگاران و سؤالات جدی آنها را با شوخی از سر خود باز کنند. عزت‌الله ضرغامی همین چند ماه گذشته با پیشنهاد ارائه سیم‌کارت بدون فیلتر به گردشگران خارجی خبرساز شده بود و در این باره گفته بود: «گردشگران خارجی باید حداقل خدمات را دریافت کنند. بعضی دوستان تحلیل می‌کنند که چرا گردشگر خارجی به ایران نمی‌آید که دلایلی دارد. یکی از مهم‌ترین نیازهای آنها اینترنت و سکوها بین‌المللی و خارجی است.»

زمانی که این صحبت‌ها به نقل از ضرغامی در رسانه‌ها منتشر شد، مهم‌ترین سؤال این بود که چرا چنین حقی برای گردشگران خارجی قائل

هستیم، اما به مردم و کسب‌وکارهای ایرانی حق داشتن چنین امکانی رانمی‌دهیم. اخیراً اما وزیر گردشگری در حاشیه جلسه هیئت دولت درباره حضور رونالدو در ایران اظهار کرده است: «برخی می‌گویند رونالدو به ایران بیاید تکلیف سیم‌کارتش چه می‌شود؟ فکر می‌کنند ما در جیب خود سیم‌کارت آزاد داریم به رفقای خود می‌دهیم. چنین امکانی نداریم... اگر رونالدو به ایران بیاید، باید سکوی بله و آیتا را نصب کرده و با خانواده و دوستان خود تماس بگیرد و به آنها بگوید این سکوها را نصب کنند و از آنها

رضا امیرزاده

Amirzadeh.reza@gmail.com

وزیر ارتباطات مطرح کرد

دلیل اختلال در اینترنت ارتقای شبکه است

گفت: «در دو سال گذشته ۷۷۰ روستای جدید به اینترنت متصل شده‌اند. از مجموع حدود ۵۰ هزار روستا، یک هفتم روستاهای متصل شده به اینترنت در دو سال اخیر در استان سیستان و بلوچستان بوده است. بیش از ۱۵۰۰ میلیارد تومان هزینه شده و بیش از هزار کیلومتر فیبر نوری کشیده شده و تا پایان سال همه روستاهای سیستان و بلوچستان به اینترنت متصل می‌شوند.»

برخورد با مافیای فیلترشکن‌ها

از موضوعات دیگری که زارع‌پور در حوزه اینترنت بیان کرد، بحث فیلترشکن‌ها بود. او اعلام کرد که برای برخورد با مافیای فیلترشکن نیازمند همکاری مجلس است. به گفته زارع‌پور نمایندگان بایستی با یک طرح دوفوریتی، بستر قانونی لازم برای برخورد با کسانی که از نیاز مردم سوءاستفاده و جیب خود را پر می‌کنند، فراهم شود. او در خصوص مبارزه با فیلترشکن‌ها اعلام کرد تنها کار فنی نمی‌تواند با این مسئله برخورد کند و در این راستا باید مجلس شورای اسلامی راه‌حلی ارائه دهد. زارع‌پور گفت: «بارها گفته‌ام فیلترشکن باعث ایجاد ناامنی در گوشی مردم و کند شدن سرعت اینترنت می‌شود. همچنین مخاطرات زیادی به همراه دارد و نگرانی‌های نمایندگان هم بحق است.»

عیسی زارع‌پور، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در حاشیه جلسه هیئت دولت دلیل اختلال اینترنت در نیمه شب را ارتقای شبکه اعلام کرد. به گفته او کار ارتقای شبکه معمولاً در نیمه شب انجام می‌شود و اختلال در کیفیت اینترنت نیز به همین خاطر بوده و در برخی مناطق بین ساعت یک تا دو صبح اختلال در شبکه اینترنت مشاهده شده است. وزیر ارتباطات در خصوص دلیل کاهش سرعت اینترنت در حاشیه جلسه هیئت دولت اظهار کرد: «در حال توسعه شبکه هسته مخابراتی کشور هستیم. تجهیزات جدید در شبکه قرار می‌گیرد و ظرف شش ماه آینده ۵۰ درصد به ظرفیت لایه آی‌پی شبکه اضافه می‌کنیم. این کار معمولاً در نیمه شب انجام می‌شود و برخی مناطق به دلیل ارتقای شبکه حدود ساعت یک الی دو نیمه شب اختلالات محدودی خواهند داشت.»

درباره کاهش سرعت اینترنت به اپراتورها اطلاع‌رسانی کرده‌ایم

زارع‌پور افزود: «کاهش کیفیت اینترنت از قبل به اپراتورها اطلاع‌رسانی شده بود، اما تأکید داریم عموم مردم هم در جریان این امر باشند.» او در ادامه اظهاراتش در خصوص اینترنت، در حاشیه جلسه هیئت دولت به خبرنگاران

شماره ۱۱۳
۲۶ شهریور ۱۴۰۲
سال سوم

وزیر اقتصاد اعلام کرد

استخراج رمزارز به‌طور رسمی مجاز است

تعیین تکلیف مقرراتی، شفافیت، رسمیت بخشیدن و تنظیم‌گری این بخش را در دستور کار قرار دهند.» وزیر امور اقتصادی و دارایی و سخنگوی اقتصادی دولت در ادامه گفت: «امروزه اگر فردی قصد استخراج رمزارز داشته باشد، می‌تواند طی مراحل به صورت رسمی استخراج را انجام دهد.» این اظهار نظر وزیر اقتصاد در حالی صورت می‌گیرد که فعالان صنعت ماینینگ ایران با چالش‌های متعددی روبه‌رو هستند، از جمله اینکه مراکز استخراج اخیراً با خاموشی‌های گسترده و یکباره و همچنین افزایش تعرفه برق بدون اطلاع قبلی روبه‌رو بوده‌اند. از سوی دیگر این مراکز هنوز امکان بهره‌برداری از رمزارز استخراج کرده خود را ندارند، زیرا فروش این رمزارزها در داخل کشور ممنوع است و بانک مرکزی نیز هنوز دستورالعمل استفاده از رمزارز استخراج شده برای واردات را ابلاغ نکرده است.

سید احسان خاندوزی، وزیر امور اقتصادی و دارایی و سخنگوی اقتصادی دولت اعلام کرد که استخراج رمزارز مجاز است و افراد می‌توانند به صورت رسمی، عملیات ماینینگ انجام دهند. خاندوزی درباره رمزارزها و نظر دولت در این باره مطرح کرد: «سال گذشته آیین‌نامه استخراج رمزارزها به تصویب رسید، اما برخی موضوعات در موضوع ذخیره‌سازی و خدمات مالی و تبادل رمزارزها و استفاده از آن در حوزه پرداخت هنوز حل نشده و لایحه‌ای در دست تدوین است تا نظرات دستگاه‌های گوناگون به صورت یکجا آورده شود و امیدواریم این متن هم به تصویب برسد و به مجلس برود.» خاندوزی ضمن تأکید بر چالش‌های این حوزه ادامه داد: «در اسفند ۱۴۰۰ رئیس دولت دستوری خطاب به معاون اقتصادی صادر کردند تا مواردی از جمله

شماره ۱۱۳ | ۲۶ شهریور ۱۴۰۲ | سال سوم | کارنگ؛ هفته‌نامه اقتصاد نوآوری ایران

مدیر هنری: روح‌اله گیتی‌نژاد
مدیر فنی: علیرضا کیوان
صفحه‌آرا: حمید ابراهیمی
عکس: نسیم اعتمادی، مریم سعیدپور
شبکه‌های اجتماعی: محمدحسین صیادی‌نژاد
چاپ: هنر اشکان
نشانی: تهران، جنت‌آباد جنوبی، خیابان لاله
غربی، خیابان حدیث، کوچه حدیث دوم، پلاک ۸
وب‌سایت: karangweekly.ir

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مینا والی
سردبیر: رضا جمیلی

تحریریه: رضا امیرزاده، راضیه مینایی
مهران امیری، عبدالله مقدمی
نگار قانونی، عباس عین‌علی
ترانه احمد دوست، زهره دودانگه
ویراستار: یلدا شایسته‌فر

رونالدو باید ایتا و بله نصب کند ←
 ضرغامی گفت: «اگر رونالدو به ایران بیاید باید بله و ایتا را نصب کرده و به خانواده و دوستان خود بگوید این سکوها را نصب کنند و از آن‌ها استفاده کند؛ خیلی هم دلش بخواد این کار را بکند.»

برگزاری مجمع عمومی بانک آینده ←
 مجمع عمومی فوق العاده بانک آینده بعد از ۵ سال برگزار شد و حق رای مازاد سهام بانک آینده را به وزارت اقتصاد واگذار کرد.

افزایش تسهیلات به دانش‌بنیان‌ها ←
 بررسی وضعیت تسهیلات اعطایی به شرکت‌های دانش‌بنیان در پایان مردادماه ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که این تسهیلات نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۲۶۱.۴ درصد افزایش داشته است.

مجوز سندباکس وزارت ارتباطات ←
 مجوز سندباکس وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در جلسه کارگروه مدیریت یکپارچه و هماهنگی محیط‌های آزمون صادر شد.

شماره ۱۱۳
 ۲۶ شهریور ۱۴۰۲
 سال سوم

مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی فرودگاه بین‌المللی پیام در خصوص انبارداری در فرودگاه پیام گفت: «ما انبارداری را خودمان انجام می‌دهیم، اما فکر می‌کنیم که فرایند انبارداری و توسعه آن را باید یک مجموعه خصوصی حرفه‌ای بر عهده گیرد و انجام دهد.»
 قنبرپور اضافه کرد: «امکان تخفیف برای واردات محصول توسط شرکت‌ها ایجاد شده و برای محصولاتی که صادر شوند نیازی به پرداخت هیچ‌گونه عوارض گمرکی توسط صنایع نیست؛ همچنین انبارهای گمرکی در منطقه وجود دارد که محدودیت دو ماه مرسوم در گمرکات از آن برداشته شده و تا دو سال نیز امکان استفاده از انبارها وجود دارد و گفتنی است شرکت‌ها در صورت تمایل می‌توانند در کنار مجموعه‌های خود اقدام به ساخت انبار کرده و از پرداخت هزینه نگهداری معاف شوند، زیرا ما به دنبال تسهیل امر واردات و صادرات از این منطقه هستیم.»
 وی همچنین در این همایش اشاره کرد که در کنار پروازهای شنزن، پیگیر پروازهای منظم از دوبی نیز هست.

گمرک تخصصی فاوا در منطقه ویژه اقتصادی و فرودگاه بین‌المللی پیام گفت: «با توجه به فرصت شش ماهه برای راه‌اندازی این گمرک، اقدامات مرتبط با هدف تشکیل تمام اجزا و بخش‌های مرتبط به منظور خدمات‌رسانی هرچه بهتر به فعالان در حوزه فناوری‌های نوین از جمله آموزش نیروهای متخصص در دستور کار قرار گرفت.»
 قنبرپور با اشاره به اینکه برقراری پروازهای شنزن به پیام و بالعکس نیز در اولویت قرار دارد، بیان کرد: «هدف از برقراری این پروازها این است که عمده مواد اولیه مورد نیاز تولیدکنندگان و فعالان حوزه آی تی و آی سی تی را از این طریق فراهم کنیم.»
 او ادامه داد: «وقتی از گمرک تخصصی صحبت می‌کنیم، معادل این است که بخش اول و مهم آن وجود خود گمرک است. واردکنندگان و صادرکنندگان در این گمرک باید به حوزه فاوا آگاه باشند. در دستور کارمان است که در این حوزه با سازمان نظام صنفی همکاری کنیم و بتوانیم با صادرکنندگان و واردکنندگان ادبیات مشترکی داشته باشیم.»

مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی فرودگاه پیام مطرح کرد

ایجاد پرواز مستقیم از شنزن برای واردات کالاهای آی سی تی

گمرک تخصصی فاوا اولین همایش تخصصی خود را در فرودگاه پیام برگزار کرد. این همایش با حضور اکبر قنبرپور، مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی فرودگاه بین‌المللی پیام برگزار شد و او مواردی را در خصوص فرودگاه پیام و گمرک تخصصی فاوا مطرح کرد.
 قنبرپور اشاره کرد که طی دو سال گذشته هدف‌گذاری‌ها به سمت جذب شرکت‌های دانش‌بنیان با اولویت واحدهای فناوری بوده است.
 او از افزایش سهم شرکت‌های فعال در حوزه فناوری‌های نوین در این منطقه به ۷۰ درصد خبر داد و با اشاره به اینکه استقرار این شرکت‌ها در راستای تبدیل شدن پیام به قطب اقتصاد دیجیتال است، تصریح کرد: «در کنار استقرار واحدهای تولیدی، وجود گمرک البرز در این منطقه و برقرار بودن بخش ترانزیتی از دیگر مزیت‌های پیام است که می‌تواند راه تبدیل شدن پیام به قطب اقتصاد دیجیتال را هموار کند.»

مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی فرودگاه بین‌المللی پیام با اشاره به مصوبه هیئت وزیران مبنی بر راه‌اندازی

طی ۱۰ سال گذشته اتفاق افتاد

رشد ۲۰۰ درصدی کارت‌خوان‌های تراکنش‌دار

پایانه فروش یا دستگاه کارت‌خوان یکی از ابزارهای پذیرش مهم در شبکه پرداخت الکترونیکی کشور است و بخش قابل توجهی از معاملات نیز از طریق این ابزار انجام می‌شود. بررسی آمار بانک مرکزی نشان می‌دهد تعداد پایانه‌ها فروش تراکنش‌دار از تیرماه سال ۱۳۹۲ تا تیرماه ۱۴۰۲ رشدی معادل ۲۰۴ درصد داشته است. تعداد دستگاه‌های کارت‌خوان همواره از این جهت که ایران جزء سه کشور اول در تعداد کارت‌خوان بوده و تعداد زیادی از این پایانه‌های فروش نیز غیرفعال و خراب است، بحث‌برانگیز بوده است. در این زمینه در راستای قانون پایانه‌های فروشگاهی، نسبت به سامان‌دهی کارت‌خوان‌ها اقدام شد، اما این موضوع نیز تأثیر چندانی در کاهش تعداد پایانه‌های فروش

تفکیک استان‌ها نشان می‌دهد در این بازه زمانی ۱۰ ساله پس از استان تهران، استان‌های خراسان رضوی، اصفهان و فارس بیشترین پایانه فروش تراکنش‌دار را دارند.
 البته از تیرماه ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۵ استان اصفهان پس از استان تهران بیشترین پایانه فروش تراکنش‌دار را داشته، اما از سال ۱۳۹۶ استان خراسان رضوی این رتبه را کسب کرده و تا تیرماه ۱۴۰۲ نیز این رتبه را در اختیار داشته است.

نداشت.
 بر اساس آمار بانک مرکزی از روند تعداد پایانه‌های فروش تراکنش‌دار در تیرماه ۱۳۹۲ دو میلیون و ۶۲۲ هزار و ۸۸۵ دستگاه بوده که در تیرماه ۱۴۰۲ به هفت میلیون و ۹۷۵ هزار و ۸۹۲ دستگاه رسیده است.

چهار استان با بیشترین کارت‌خوان تراکنش‌دار

همچنین، تعداد پایانه‌های فروش تراکنش‌دار به

علی بنائی، مدیر ارتباطات پی‌پینگ درباره وضعیت اکوسیستم نوآوری می‌گوید در جست‌وجوی امید از دست‌رفته

اقتصاد دیجیتال در گوشه رینگ

اما چه عواملی باعث شده که امید تا این اندازه کاهش یابد؟ آیا همه‌جا شرایط به این شکل است؟ مدیر ارتباطات پی‌پینگ توضیح می‌دهد: «این معادله دو جواب دارد. پاسخ عمومی آن که برای عموم افراد صدق می‌کند، حاکی از فشار اقتصادی-اجتماعی است که همه را تحت تأثیر قرار داده است. اما پاسخ عمومی معادله که مختص اکوسیستم نوآوری است، همان بحث کاهش سرمایه‌گذاری است که مسیر اقتصاد دیجیتال را نسبت به سایر بخش‌های اقتصادی به شدت ناهموار می‌کند.»

قصه غم‌انگیز مهاجرت

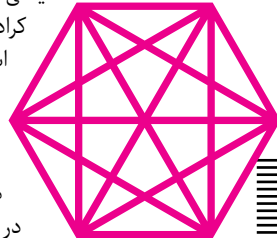
علاوه بر مسائلی که ادامه مسیر را در داخل کشور سخت می‌کند، شاهدیم که در آن سوی مرزها کشورهای همسایه مانند ترکیه، عربستان و امارات با اکوسیستم‌هایی پویا و حاصلخیز چشم‌انتظار نیروهای متخصص و باتجربه‌اند. نتیجه فشارهای درونی و استقبال‌های بیرونی، یکی از غم‌انگیزترین قصه‌های اکوسیستم است؛ مهاجرت. او با بیان این توضیحات درباره مهاجرت نیروهای متخصص می‌گوید: «پی‌پینگ یکی از هم‌بنیان‌گذاران خود را به دلیل مهاجرت از دست داده و به‌خوبی می‌دانیم که وقتی هم‌بنیان‌گذاری مهاجرت می‌کند، چه خلئی ایجاد می‌شود. ماجرا به همین جا ختم نمی‌شود؛ در همین تابستانی که گذشت دو نفر از اعضای پی‌پینگ به دلیل مهاجرت با ما خداحافظی کردند.» بنائی برای درک آسیب‌های مهاجرت روی اکوسیستم نوآوری، به نقطه مقابل آن یعنی مهاجرت معکوس اشاره می‌کند: «فردی را در نظر بگیرید که از این کشور مهاجرت کرده، اما با توجه به شرایط داخلی و امیدی که احساس می‌کند، تصمیم می‌گیرد به وطن خود برگردد و همین‌جا خلق ارزش کند. ثمره یکی از این مهاجرت‌های معکوس که زندگی همه ما را تحت تأثیر قرار داده، «اسنپ» است. شهرام شاهکار یکی از هم‌بنیان‌گذاران اسنپ است که پس از سال‌ها زندگی و فعالیت در کشورهای توسعه‌یافته، به یمن مهاجرت معکوس و همراهان توانمند خود، اسنپی را بنا کرد که تنها یکی از ثمرات آن، حل مشکل مژمن حمل‌ونقل است؛ مشکلی که به قول دکتر ستاری، نهادهای مسئول در حل آن ناکام بودند.»

ادامه در صفحه ۵

ابهام در آینده عامل گرانی پول

بررسی چالش‌های سرمایه‌گذاری جمعی در گفت‌وگو با مهرداد یزدانی، هم‌بنیان‌گذار پلتفرم کرادفاندینگ آی‌فاند

گفت‌وگو
INTERVIEW

شماره ۱۱۳
۲۶ شهریور ۱۴۰۲
سال سوم

یکی از ابزارهای تأمین مالی، کرادفاندینگ یا تأمین مالی جمعی است. در این روش با مشارکت تعداد زیادی سرمایه‌گذار، تمام یا بخشی از سرمایه مورد نیاز یک طرح، پروژه یا یک فعالیت مشخص جمع‌آوری می‌شود و در اختیار شخص متقاضی قرار می‌گیرد. این ابزار از جمله راهکارهایی

است که انتظار می‌رود بتواند برای شرکت‌های اکوسیستم نوآوری در زمینه تأمین سرمایه که یکی از چالش‌های اصلی آن است، نقش مؤثری داشته باشد. اما این حوزه نیز با توجه به شرایط اقتصادی کشور با چالش‌هایی همراه است.

مهرداد یزدانی، هم‌بنیان‌گذار پلتفرم کرادفاندینگ آی‌فاند درباره عوامل مؤثر در بروز چالش سرمایه‌گذاری برای شرکت‌های استارت‌آپی با تأکید بر جدی بودن این چالش می‌گوید: «شرکتی برای دریافت سرمایه به ما مراجعه می‌کند و این توان را دارد که ۳۲ الی ۳۷ درصد سود بسازد؛ وقتی سراغ سرمایه‌گذار می‌رویم و نرخ طرح را می‌گوییم، حتی اگر سرمایه‌گذار با انصافی باشد، می‌گوید برای من توجیه اقتصادی ندارد که با سود کمتر از ۴۰ الی ۴۵ درصد سرمایه‌گذاری کنم. در واقعیت نرخ‌های سود بیشتر از این مقدار هم برای سرمایه‌گذاری مطرح می‌شود.»

به گفته او دلیل اصلی بالا رفتن نرخ سود این است که ابهام در فضای اقتصادی کشور زیاد شده است. او در این باره ادامه می‌دهد: «در شرایط فعلی افراد در عمل از فردا

هیچ اطلاعاتی ندارند و هیچ تحلیلی از آینده و اتفاق‌هایی که قرار است بیفتد، وجود ندارد. این مسئله باعث گرانی پول شده و نرخ سود را برای کسانی که سرمایه دارند، بالا می‌برد. سرمایه‌گذار می‌گوید در حالی که تورم کشور نزدیک ۴۵ الی ۵۰ درصد است، من چطور سرمایه‌ام را با سود ۳۵ درصد در اختیار کسی قرار دهم. در واقع با این کار سرمایه خودم را کوچک می‌کنم و این معامله برای سرمایه‌گذار زیان‌بخش است.»

شرکت‌ها توان پرداخت سودهای بالا را ندارند

از سویی شرکت‌ها توان پرداخت سود بیشتری که سرمایه‌گذاران را راضی کند، ندارند. یزدانی با بیان این مسئله ادامه می‌دهد: «در حال حاضر شاید یک نیروی کار زندگی‌اش با ۲۵ الی ۳۰ میلیون تومان اداره شود، اما حقوقی که یک شرکت توان پرداخت آن را دارد، ۱۵ الی ۲۰ میلیون تومان است. در چنین شرایطی شرکت در حال پرداخت حقوق با بیشترین توان مالی خود است و از طرف دیگر نیروی کار در حال کار کردن با حداقل حقوق ممکن است؛ در نتیجه در این رابطه شرکت و نیروی کار هیچ‌کدام راضی نیستند و نیروی کار به دنبال شرکتی است که بتواند حقوق بیشتری دریافت کند و از طرفی شرکت هم به دنبال نیروی کار ارزان‌تری می‌گردد. ماجرای تأمین مالی هم به همین شکل است و سرمایه‌گذار همیشه دنبال جایی است که آورده مالی بیشتری برایش داشته باشد و شرکت‌ها هم به دنبال سرمایه‌های هستند که سود کمتری بابت آن پرداخت کنند.»

این روزها خبرهایی که از فعالان اکوسیستم در تهران به گوش می‌رسد، چندان جالب و امیدوارکننده نیست. این در حالی است که کسب‌وکارهای نوآور در شهرهای دیگر کشور از سخت‌تر بودن شرایط خود نسبت به پایتخت و تلاش‌های مضاعفی که برای زنده نگه داشتن خود دارند، می‌گویند. قادر صادقی، مدیرعامل «رایچت» درباره شرایط استارت‌آپی‌ها و کسب‌وکارهای نوآور در شهرستان‌ها می‌گوید: «مسائلی که سال گذشته در کشور رخ داد و قطعی و محدودیت‌های اینترنت، فضای اکوسیستم کل کشور را تحت تأثیر قرار داد، اما شرایط برای شهرستان‌ها به مراتب سخت‌تر از تهران است. سرعت بازاریابی و بهبود وضعیت در شهرستان‌ها در مقایسه با تهران کندتر است. در شهرستان‌ها اکوسیستم همچنان در کما به سر می‌برد؛ به این دلیل که جامعه استارت‌آپی

مدیرعامل «رایچت» می‌گوید
اگر سرمایه‌گذاری خوب روی
استارت‌آپی‌های شهرستان‌ها
اتفاق بیفتد، می‌تواند به بهبود
فضا کمک کند

تلاش‌ها برای زنده ماندن است نه رشد

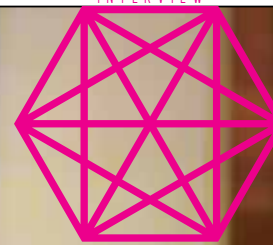
حسین حاجی زاده،
هم‌بنیان گذار خانه نازنجی،
از هدر رفت فرصت‌های
بندرعباس می‌گوید

فرصت‌ها بی‌شمار است اما...

با اینکه فرصت‌های بی‌شماری در بندرعباس وجود دارد و حوزه‌های متنوعی می‌توانند در شکل‌گیری کسب‌وکارهای نوآور سهمیم باشند، متأسفانه این اتفاق نمی‌افتد. ما در بندرعباس ظرفیت‌های متنوع و بسیار بالایی در زمینه‌های دریا، نفت، کشتی‌سازی، حمل‌ونقل و گردشگری داریم، اما مح‌ال‌أسف حول این ظرفیت‌ها، کسب‌وکارهای نوآور شکل نمی‌گیرد. در فضای فعلی نوآوری بندرعباس ناامیدی بسیار زیادی وجود دارد. تمام استارت‌آپ‌هایی که از سال ۱۳۹۸ شکل گرفته بودند، شکست خوردند و دیگر وجود ندارند. کسانی که متصدی نوآوری هستند نیز کوچک‌ترین درکی از مفاهیم نوآوری و استارت‌آپ‌ها ندارند. از طرفی مشکل بزرگ‌تر ما بحث آموزش است. منتورینگ و آموزش چالش‌های اصلی بچه‌های اکوسیستم بندرعباس است. سال ۱۳۹۶ استارت‌آپی در شرف شکل‌گیری بود که می‌خواست در زمینه داروخانه‌های آنلاین فعالیت کند؛ اما به دلیل اینکه آموزش خوبی ندیده بود، نمی‌توانست ایده ارائه دهد. بچه‌های اکوسیستم بندرعباس کمتر فضاهای نوآوری حرفه‌ای را دیده‌اند و تجربه آنها از تعامل با تیم‌های بزرگ و استارت‌آپ‌های موفق بسیار کم بوده است. از طرفی موازی کاری‌ها و ورود نهادهای دولتی و شبه‌خصوصی در فضای کسب‌وکار بندرعباس هم آسیب زیادی به این فضا زده است. مثلاً در صنعت شیلات، بنیاد برکت و بنیاد احسان با قدرت و توانی که دارند به اکوسیستم کسب‌وکاری بندرعباس وارد شدند و بدون در نظر گرفتن سابقه این صنعت و اینکه چه ظرفیت‌هایی در حوزه‌های نوآوری از قبل برای شیلات جنوب کشور وجود داشته، تمام سازوکار کسب‌وکارهای کوچک و نوپا را بر هم زدند. مسلماً یک استارت‌آپ توان رقابت با چنین نهادهایی را ندارد.

شماره ۱۱۳
۲۶ شهریور ۱۴۰۲
سال سوم

توقف ۹۹ درصد استارت‌آپ‌های قدیمی

گفت‌وگو با سیدمحمدصادق میری، بنیان‌گذار و مدیرعامل استارت‌آپ استودیو سلام

سیدمحمدصادق میری، بنیان‌گذار و مدیرعامل استارت‌آپ استودیو سلام در مورد این مجموعه که فعالیت خود را از دو سال پیش آغاز کرده، می‌گوید که استودیو سلام هم تیم‌های استارت‌آپی تشکیل می‌دهد و هم روی تیم‌های استارت‌آپی خارج از مجموعه سرمایه‌گذاری می‌کند. به گفته میری تا

امروز نزدیک به ۳۰ تیم به استودیو سلام مراجعه کرده‌اند که از میان آنها ۱۰ تیم پذیرش شده‌اند. سه تیم شکست هم خورده‌اند و در حال حاضر هفت تیم باقی مانده است. بنیان‌گذار سلام توضیح می‌دهد: «سلام تا امروز توانسته ۲۶ سرمایه‌گذار خارجی جذب کند. برخی از این سرمایه‌گذاران

ایرانی‌های مقیم خارج هستند. سایر آنها نیز ملیت ایرانی ندارند و خارج از کشور زندگی می‌کنند. در کل تمامی این ۲۶ نفر ساکن خارج از ایران هستند. ما توانستیم این افراد را قانع کنیم که به شبکه سرمایه‌گذاران سلام بپیوندند. تاکنون قریب به ۳۰۰ میلیارد تومان سرمایه‌گذاری محقق

ایمان قربانی، مدیر خانه خلاق و نوآوری گیلان درباره عوامل عدم رشد استارت‌آپ‌های شهرستان می‌گوید

قهرمان‌های الهام‌بخش

کوچک بودن بازار و قرارگیری در موقعیت شهرستان مهم‌ترین عاملی است که اجازه نمی‌دهد استارت‌آپ‌ها در نیمه عمرشان بتوانند مسیر رشد سریع را طی کنند. اکثر استارت‌آپ‌هایی که در شهرستان دید بلندمدت‌تری دارند، به این فکر می‌کنند که بتوانند یک شعبه یا دفتر در تهران داشته باشند و این موضوع را به عنوان یک شتاب‌دهنده رو به جلو یا استراتژی توسعه در نظر می‌گیرند. بسیاری از استارت‌آپ‌های شهرستانی سعی می‌کنند بتوانند نقش یک استارت‌آپ تهرانی را بازی کنند.

مشتریانی هم که در کشور وجود دارند دوست دارند با استارت‌آپ‌های تهرانی کار کنند. با این حال، ما نمونه‌های موفق زیادی در گیلان داریم. وجود استارت‌آپی مانند جاجیگا در اکوسیستم گیلان اگر سود شخص به شخص نداشته باشد، قطعاً نبودنش ضرری بزرگ برای همه خواهد بود. با وجود چنین الگوهای قهرمانانه‌ای تیم‌های کوچک‌تر هم انگیزه پیدا می‌کنند و با تاب‌آوری بالاتری کارشان را ادامه خواهند داد. الگوهای موفق دیگری مانند میهن وب‌هاست، تسمینو، آقایی

برنامه مدون شهری برای نگهداری متخصصان

← برای پرداختن به وضعیت منابع انسانی در شهرهای دور از مرکز، ابتدا باید از خودمان پرسیم استان‌های کشور چه مزیت‌های رقابتی با تهران و کلان‌شهرها می‌توانند ارائه دهند. اگر چنین فاکتوری را اصل قرار دهیم، به این موضوع می‌رسیم که هرچه از تهران فاصله بگیریم، چالش کمبود فرصت‌های شغلی بیشتر نمایان می‌شود.

← در این خصوص استان‌های شمالی شاید به دلیل مسافت کمتر با تهران و راه‌های دسترسی بهتر و امکان شرکت متخصصان در کنفرانس‌ها و دوره‌های علمی از شانس بهتری برای میزبانی فریلنسرها و دیجیتال نومدها برخوردارند و در نهایت می‌توانند گروه‌های کوچک علمی خود را داشته باشند.

← نکته مهم دیگر این است که گاهی حضور یک نیروگاه، پالایشگاه یا یک مرکز صنعتی بزرگ دانش بر می‌تواند به تجمع متخصصان و تکثیر آنها، ناشی از سرریز دانش کمک کند، اما همچنان کیفیت زندگی و سطح درآمد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. برای استان‌های کم‌برخوردار، مهم‌ترین رقیب برای جذب نیروهای متخصص، البته قبل از کشورهای خارجی، کلان‌شهرهای مجاور هستند. بنابراین برنامه مدون شهری برای نگهداری متخصصان در این مناطق اهمیت ویژه‌ای دارد. طبیعتاً با مهاجرت نیروی متخصص جایی برای توسعه اکوسیستم متصور نیستیم، اما به‌طور کلی زمانی می‌توانیم از جذب سرمایه حرف بزنیم که زیرساخت‌های حیاتی برای توسعه فضای کارآفرینی وجود داشته باشد. فضای کار اشتراکی (حمایت‌های دولت محلی)، حضور شرکت‌های بزرگ و اتمسفر بانشاط و پویا برای شبکه‌سازی کمک قابل ملاحظه‌ای به ایجاد زیرساخت می‌کند.

شماره ۱۱۳
۲۶ شهریور ۱۴۰۲
سوم

روی خلق ارزش تمرکز کنیم

نگاهی به شرایط اکوسیستم نوآوری شیراز در گفت‌وگو با سارا راد، هم‌بنیان‌گذار ابر دراک

سارا راد، هم‌بنیان‌گذار ابر دراک ضمن اشاره به این موضوع که اکوسیستم استارت‌آپی شیراز یکی از قدیمی‌ترین اکوسیستم‌هایی است که در ایران شکل گرفته، می‌گوید: «از سال‌های گذشته رویدادهایی به‌طور منظم در شیراز برگزار می‌شدند. علاوه بر آن، دوره‌های و مسابقه‌هایی که جنبه آموزشی داشتند هم

برقرار بودند.» او معتقد است با توجه به اینکه شیراز یکی از کلان‌شهرهاست، می‌تواند در جنوب کشور فرصت‌های خوبی را برای نوآوری و تشکیل تیم‌های استارت‌آپی ایجاد کند.

← **فراز فرود اکوسیستم استارت‌آپی شیراز** هم‌بنیان‌گذار ابر دراک توضیح می‌دهد: «استارت‌آپ‌های خیلی

قدیمی‌ای هم در شیراز وجود دارند که نتیجه همان رویدادها و دوره‌های ما هستند. اکوسیستم استارت‌آپی شیراز توانست در این سال‌ها ارتباط خوبی با اکوسیستم تهران برقرار کند. این تعاملات به یکپارچه‌سازی این اکوسیستم در کل کشور کمک می‌کرد. یکسری از شتاب‌دهنده‌های خصوصی هم در شیراز شکل گرفتند و شروع به کار کردند. این شتاب‌دهنده‌ها از متخصصان حوزه کسب‌وکار و سایر حوزه‌های مرتبط

دعوت کردند.

سرمایه‌گذاری‌های خوبی هم در این شتاب‌دهنده‌ها انجام شد. این شتاب‌دهنده‌ها باعث شدند اشتیاقی که در دوره‌های ما و رویدادها وجود داشت، به ارتباط جدی‌تر و حرفه‌ای‌تر تبدیل شود. این شتاب‌دهنده‌ها به واسطه

ارتباط خوبی که با تهران داشتند، سعی می‌کردند شبکه مورد نظر استارت‌آپ‌ها را برای جذب سرمایه، تعامل و آموزش فراهم کنند. خاطر مهم است که شتاب‌دهنده‌های بزرگ تهران در دوره‌های شیراز حضور داشتند.

به بیان دیگر مسئله شبکه‌سازی که بسیار مهم هم است، به خوبی توسط این شتاب‌دهنده‌ها اتفاق می‌افتاد.»

راد ادامه می‌دهد: «اما متأسفانه از سال ۱۳۹۹ به دلیل کرونا تیم‌های استارت‌آپی این شتاب‌دهنده‌ها دورکار شدند. با توجه به اینکه این استارت‌آپ‌ها بدنه قوی‌ای ندارند و به حمایت، مربی و تسهیلگری مداوم نیاز دارند، به نظر من دورکاری و کرونا به این شتاب‌دهنده‌ها ضرر به زد. البته شرایط اقتصادی هم بسیار تأثیرگذار بوده است.»

به گفته او مهاجرت استارت‌آپ‌های قدیمی‌تر و قوی‌تر شیراز هم از عوامل دیگری است که به اکوسیستم استان ضربه زده

**شیراز یکی از
کلان‌شهرهاست و
می‌تواند در جنوب
کشور فرصت‌های
خوبی را برای نوآوری
و تشکیل تیم‌های
استارت‌آپی ایجاد کند**

اقتصاد ناسالم کسب‌وکارها را سردرگم می‌کند

گفت‌وگو با عادل اصغرزاده
بنیان‌گذار لیروفا

عادل اصغرزاده، بنیان‌گذار لیروفا که در شهر بجنورد فعال است، وضعیت منابع انسانی متخصص در استان خراسان شمالی را با کلمه «فاجعه» توصیف می‌کند و می‌گوید: «این وضعیت مختص حوزه دیجیتال و کسب‌وکارهای نوآور نیست و ما در سایر حوزه‌های کاری نیز با چنین مسئله‌ای روبه‌رو هستیم.»

او می‌افزاید: «اغلب افرادی که برای یک موقعیت شغلی مراجعه می‌کنند، توانایی لازم برای قرار گرفتن در آن موقعیت را ندارند. برای حل این مسئله در بخش‌هایی که امکان دورکاری وجود دارد، از نیروهای متخصص خارج از ایران یا نیروهای تخصصی که در شهرهای دیگر زندگی می‌کنند، استفاده می‌کنیم.» عادل اصغرزاده با اشاره به اینکه اخیراً برای راه‌اندازی یک پروژه در حوزه فناوری اطلاعات به بخش‌های

است. بسیاری از استارت‌آپ‌ها به دلیل مشکلات دور بودن از مرکز تصمیم گرفتند که در تهران فعالیت خود را ادامه دهند. تعداد زیادی از آنها هم به خارج از کشور مهاجرت کردند. او می‌افزاید: «در کل این شتاب‌دهنده‌های خصوصی هم به دلیل اینکه حمایت لازم را دریافت نمی‌کردند، تعطیل شدند. در حال حاضر تقریباً دیگر شتاب‌دهنده خصوصی همچون سابق وجود ندارد. هنوز شتاب‌دهنده‌ها و گروه‌های استارت‌آپی در شیراز وجود دارند، اما خبری از شور و هیجان چند سال گذشته وجود ندارد و قدرت قبل را ندارند.»

← **پتانسیل‌های شهر شیراز برای جذب منابع انسانی**

راد در مورد پتانسیل‌های شهر شیراز برای استارت‌آپ‌ها و جذب نیروهای انسانی می‌گوید: «شیراز از چند جنبه پتانسیل خوبی دارد و می‌تواند منابع انسانی متخصص را از شهرهای دیگر جذب کند. یکی از این پتانسیل‌ها دانشکده برق، مهندسی و کامپیوتر شیراز و پروژه‌های این شهر در زمینه برق و آی‌تی هستند. عامل دیگر پروژه‌های نفتی شیراز است. به علاوه سبک زندگی در شیراز هم از دیگر دلایلی

است که مهاجران را جذب می‌کند.» راد در این خصوص اضافه می‌کند: «در سال گذشته در ابر دراک چند نیرو به ما ملحق شدند که مهاجرت معکوس داشتند. این نیروها از شرایط فعلی زندگی‌شان نسبت به قبل راضی‌تر هستند. افراد زیادی بودند که به خارج تهران مهاجرت کرده بودند، اما الان دوست دارند به اکوسیستم شیراز کمک و با آن ارتباط برقرار کنند. همین مسئله باعث

دولتی و پارک علم و فناوری مراجعه کرده، اما هیچ حمایتی صورت نگرفته، اظهار می‌کند: «در استانداری خراسان شمالی آماری به من ارائه شد که از جنبه‌های مختلف باعث تأسف است. بر اساس آمار ارائه شده امسال تنها ۴۰ میلیارد تومان بودجه به طرح‌های توسعه این استان اختصاص داده شده که برای یک استان مبلغ بسیار کمی است.»

او ادامه داد: «از سویی دیگر کارمندان استانداری می‌گویند که با گذشت چند ماه از سال جدید، توانسته‌ایم کمتر از دو میلیارد تومان از این بودجه را پرداخت کنیم. این یعنی طرحی نیمه‌کاره که برای انجام کاری درخواست حمایت داشته باشد. از طرفی دریافت چنین حمایت‌هایی شرایط بسیار سختی دارد و اگر کسی بخواهد در این زمینه اقدام کند، باید ضامن و سند فراهم کند. همچنین فرد متقاضی

قاضی به نفع اپل رأی داد

دعوی اپل و ریوس

در ماه می ۲۰۲۲، اپل گزارشی منتشر و در آن قید کرد: «اپل از استارتاپ ریوس به دلیل نقض قانون اسرار تجاری و به کار گرفتن مهندسان سابق این شرکت و اخذ اطلاعات از آنها در مورد تراشه‌های اپل شکایت می‌کند.» در واقع در این گزارش ذکر شده بود اپل به دو دلیل ۱. نقض قرارداد و ۲. نقض قانون دفاع از اسرار تجاری از ریوس شکایت کرده است. در پرونده‌ای که اپل علیه ریوس تشکیل داده، قید شده که اپل اقدام را برای «جلوگیری از ریوس و کارمندانش در خصوص سوءاستفاده از ارزشمندترین اسرار تجاری اپل به منظور رقابت غیرقانونی و ناعادلانه» انجام داده است.

شماره ۱۱۳
۲۶ شهریور ۱۴۰۲
سال سوم

اپل ادعا می‌کند کارمندان سابقش پس از سرقت اطلاعات بسیار حساس تجاری در مورد تراشه‌های این شرکت به ریوس پیوستند و ریوس هم از این اطلاعات برای رقابت ناعادلانه استفاده می‌کند. باید خاطر نشان کرد که ریوس یک استارتاپ است که برای شرکت‌ها سیستم‌های یکپارچه طراحی می‌کند.

بر اساس گزارش‌ها، «ادوارد داویلا»، قاضی پرونده در سن خوزه رأی داد که اپل به اندازه کافی برای ادعای خود مستندات ارائه کرده است. همچنین این شرکت از کارمندان سابق و اطلاعات مبادله شده با ریوس صدمه دیده است. در واقع ادله و مدارکی که اپل ارائه داده بود، توانست قاضی داویلا را قانع کند که از اقدام کارمندان سابقش و ریوس زیان دیده است. ریوس نیز متقابلاً اتهامات خود را مبنی بر نقض قانون دفاع از اسرار تجاری و نقض قرارداد پنج کارمند سابق اپل تکذیب کرد، اما قاضی ادعای ریوس را نپذیرفت.

این اختلاف در مورد «سیستم روی تراشه» است. سیستم روی تراشه یک مدار مجتمع است که بسیاری از عناصر یک سیستم کامپیوتری را در یک چیپ واحد ترکیب کرده و جای می‌دهد. اپل می‌گوید میلیاردها دلار برای قدرتمندتر کردن این سیستم سرمایه‌گذاری کرده است.

راه حل جدید مایکروسافت

معرفی سیستم رتبه‌بندی توصیفی مایکروسافت برای بررسی عملکرد کارمندان

و ذهن خود را رشد داده است. این کارمند به‌طور مداوم انتظارات را برآورده کرده و با ارزش‌های فرهنگی مایکروسافت همخوانی داشته است.

● **تأثیرگذاری استثنایی:** زمانی که یک کارمند تأثیری پایدار، معنادار و بالاتر از حد انتظار از خود بر جای

می‌گذارد و از تمام انتظارات فراتر می‌رود. این کارمند با مسئولیت‌پذیری، درخواست بازخورد و به‌کارگیری آموخته‌هایش در کار، رشد ذهنی فوق‌العاده‌ای را از خود نشان می‌دهد. این کارمند با تمام ارزش‌ها و انتظارات مایکروسافت همخوانی دارد. به گفته مایکروسافت رتبه‌بندی‌های جدید

برای کمک به مدیران در تعیین تأثیرگذاری کارکنان و پاداش آنهاست. همچنین این رتبه‌بندی به ارائه بازخورد واضح به عملکرد کارکنان کمک می‌کند. به‌علاوه کارکنان با توجه به این رتبه‌بندی بهتر می‌توانند رابطه بین عملکرد و میزان پاداش خود را دریابند.

سیستم رتبه‌بندی جدید پس از آن صورت گرفت که مایکروسافت حقوق کارمندان را در سال جدید افزایش نداد و پاداش و مزایای کارمندان را نیز کاهش داد. این شرکت به مدیران گفته که در مورد بررسی و رتبه‌بندی با کارمندان صحبت نکنند.

● **تأثیرگذاری کمتر از حد انتظار:** وقتی یک کارمند

انتظارات را به‌طور مداوم در یک سال مالی جاری برآورده نکرده باشد، یا از نظر ذهنی به اندازه کافی رشد نکرده باشد. منظور از رشد ذهنی این است که مسئولیت اشتباهاتش را بر عهده گیرد، برای بازخورد نسبت به کارش درخواست کند و به‌دنبال آموختن بیشتر برود. به‌علاوه کارمندی در این رتبه قرار می‌گیرد که نتواند انتظارات و ارزش‌های فرهنگی مایکروسافت را برآورده کند.

● **تأثیرگذاری کمی کمتر از حد انتظار:**

زمانی که یک کارمند چند فرصت را برای برآورده کردن انتظارات سازمان از دست داده است، اما این کارمند با مسئولیت‌پذیری در قبال شکست‌ها، درخواست بازخورد و به‌کارگیری آموخته‌هایش برای تأثیرگذاری

بیشتر رشد ذهنی خود را نشان داده است. همچنین این کارمند با برخی انتظارات فرهنگی و ارزش‌های مایکروسافت سازگار است.

● **تأثیرگذاری موفقیت‌آمیز:** وقتی یک کارمند به‌طور مداوم طبق تمام انتظارات عمل کرده و احتمالاً در برخی موارد از حد انتظار هم بهتر بوده است. این کارمند در قبال اشتباهاتش مسئولیت‌پذیر است و درخواست بازخورد به کارهایش دارد. او به‌دنبال آموختن بوده

مایکروسافت سیستم رتبه‌بندی

جدیدی را برای کارمندان در خصوص بررسی عملکرد معرفی کرده که فقط برای مدیران قابل مشاهده است.

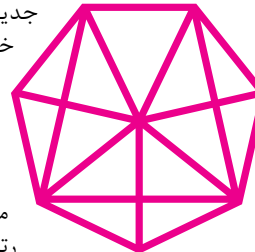
از این رتبه‌بندی برای تعیین «پاداش» کارمندان استفاده می‌شود. مایکروسافت رتبه‌بندی‌های جدید را

«توصیف‌کننده‌های میزان تأثیرگذاری»

می‌نامد و می‌گوید این رتبه‌بندی با رتبه‌بندی‌های قبلی متفاوت است. یکی از مدیران این شرکت می‌گوید: «فرهنگ سازمانی مایکروسافت به ما می‌گوید هر کسی می‌تواند در طول زمان یاد بگیرد و رشد کند. به همین دلیل ما بر عملکرد افراد برچسب نمی‌زنیم و رتبه‌بندی ما تفاوت دارد و در واقع توصیفی است.»

عناوینی که در این رتبه‌بندی در نظر گرفته شده، عبارت‌اند از: «تأثیرگذاری کمتر از حد انتظار»، «تأثیرگذاری کمی کمتر از حد انتظار»، «تأثیرگذاری موفق» و «تأثیرگذاری استثنایی». این عناوین معیاری برای تعیین میزان تأثیرگذاری افراد هستند و فقط مدیران به این رتبه‌بندی دسترسی خواهند داشت. در ادامه هر عنوان یا رتبه را به‌طور کامل توضیح می‌دهیم.

گزارش
REPORT

راضیه مینایی

Raziye.minaei1995@gmail.com

کارخانه نوآوری رسانه راهکار برگزار می‌کند

رویداد آینده پول

با حضور

مدیران و فعالان صنعت بانکی و مالی و کسب و کارهای

مختلف اکوسیستم نوآوری کشور

با پنل‌ها و سخنرانی‌های تخصصی

رصد دگرگونی‌های
مالی و پولی

بررسی فرصت‌های
این تغییرات برای
کشورهای در حال توسعه
از جمله ایران

سناریوهای محتمل
«پول»
در سال‌های آینده

بررسی جنبه‌های مختلف
تحولات سال‌های اخیر
حوزه پول

بررسی فناوری‌ها
و
نوآوری‌های حوزه پول

راهکار

کارخانه نوآوری رسانه راهکار
w a y 2 w o r k . i r

تصویری روشن‌تر از «آینده پول» و «پول آینده»

سالن همایش‌های کتابخانه ملی

پاییز ۱۴۰۲

برای اطلاع از جزئیات این رویداد به سایت و شبکه‌های اجتماعی رسانه‌های راهکار مراجعه کنید